

אשמו יביא לה' איל תמים מן הצאן";
ושבועה זו בכל לשון היא נאמרת.⁽⁴⁾

ואלו נאמרין רק בלשון הקודש:

מקרא ביכורים, והוא מה שאמרה תורה

ושבועת הפיקדון, הוא מה שאמרה תורה
[ויקרא ה כא]: "נפש כי תחטא ומעלה מעל
בה', וכחש בעמיתו בפקדון [שהפקד אצלו
ונשבע שאינו בידו] או בתשומת יד
[הלואה], או בגזל, או עשק את עמיתו. או
מצא אבידה וכחש בה ונשבע על שקר. ואת

איש אותך ואם לא שטית טומאה תחת אישך
הנקי ממי המרים המאררים האלה וגו', משמע
שלכל אשה צריך לומר בלשון שהיא מכרת, ואם
אינה מכרת בלשון הקודש, יאמר לה דוקא
בלשון שהיא מכרת, וזה כהתוספות; [אלא
שבקריאת שמע לא כתב הרמב"ם כלשון הזה,
ולכן יתכן שהוא דין מסויים בסוטה, ראה היטב
ב"מנחת קנאות" על פי הירושלמי].

ג. לשון רש"י הוא: ואלו נאמרין וכו',
"פרשת סוטה: מה שהכהן אומר לה, ולא
אמרין צריך לאומרה בלשון הקודש כדרך
שנכתב", פירוש: כדרך שנכתב בתורה, וכמבואר
ב"תוספות שאנץ", שכתב: "ולא אמרין שצריך
לאומרם בלשון הקודש, כדרך שנכתב נצטווה
לאומר", [וכמו שהעיר ב"מנחת חריבה" ראה
שם]; וסברא זו שבמקום שנכתב הנוסח בתורה
צריך לאומר בלשון הקודש [אם לא במקום
שגלי קרא לא כן], מתבאר מכל דברי רש"י
בסוגייתנו, וכפי שיתבאר בהערות בהמשך
הענין; וזה הוא שכתב רש"י בד"ה "ואלו נאמרין
בלשון הקודש": "ולא אמרין: נגמר מהנך
דלעיל [סוטה וכו'] שנכתב ונסדר עליהן כל
מצות דיבורם, ו[בכל זאת] אין צריך לאומרם
בלשון הקודש", הרי דמצד הסברא יש לנו לומר
שיאמרנו בלשון הקודש, כיון שכתוב הנוסח
בתורה.

ד. כתב בשו"ת "חלקת יואב" [מהדורא
תניינא סוף סימן א, נדפס בסוף חלק ראשון]:
ודע דיש לחקור, בהנך דקפיד רחמנא שיהיה
בלשון הקודש דוקא, אם הכוונה דצריך שיאמר:

בלי יו"ד, אבל "חנקי" לא קרי, שאין במשמעות
לשונו כלל אלא לשון "הינקי", ולא "חנקי" ?

4. ראה בתוספות בסנהדרין לט א ד"ה ואלו,
שתמהו: למה לא שנינו גם שבועת הדיינין
ושבועת ביטוי ?!

ותירצו: "ויש לומר, דאיכא שום גוונא בהנהו
דתני [במשנתנו], דליתא בהני [בשבועת הדיינין
וביטוי], להכי תני להו לחודייהו", וראה ישוב
אחר בזה, ב"קרבן אורה" כאן.

תוספת בענין בכל לשון:

א. כתבו התוספות בד"ה קרית שמע,
שמשתנו לא שנתה מקרא מגילה שהיא נקריה
בכל לשון, משום דבמגילה "הלועז ששמע
אשורית יצא"; ונחלקו האחרונים בביאור
כוונתם: יש המפרשים [ראה הערה 1 לעיל]
כפשוטו, שבאלו השנויים במשתנו שהם
נאמרים בכל לשון, מי שאינו מבין בלשון
הקודש אינו יוצא בו; [וזה הוא פירוש הלשון
"ואלו נאמרים בלשונם", כלומר: צריך שייאמר
בלשון המוכן למדבר].

ומיהו ב"מגן אברהם" סימן סב סק"א וב"פרי
מגדים" שם, לא משמע שהבינו כן את כוונתם;
וב"מנחת קנאות" ביאר את כוונת התוספות:
שהנידון הוא במקום ששומע מאחר, שבאלו
השנויים במשתנו פשוט להתוספות שאינו יוצא
מאחר בלשון הקודש כשאינו מבין, מה שאין כן
במגילה, ראה שם.

ב. לשון הרמב"ם בהלכות סוטה [ג ז]:
"ואומר לה בלשון שהיא מכרת אם לא שכב